

MANIFEST PER REVISAR LA DIGITALITZACIÓ DE L'EDUCACIÓ

La digitalització dels centres educatius des de fa uns anys ha augmentat de manera gradual i significativa a totes les etapes educatives. Aquesta implantació s'està fent sense evidència científica, ni regulació garantista, ni indicadors que justifiquin la digitalització amb criteris pedagògics. Hi ha pocs indicis sòlids de valor afegit de la tecnologia digital a l'educació (1), i en canvi hi ha molts altres indicis que no juguen a favor ni justifiquen el seu ús generalitzat. A més, pot entrar en contradicció amb les recomanacions d'organismes com l'OMS i l'AEP quant a l'ús de pantalles: per als menors de 2 anys, res de pantalles; de 2 a 4 anys, fins a 1 hora diària; i de 5 a 17 anys, no passar de 2 hores diàries (2).

En aquest context, un grup de pares, mares i professionals de l'educació volem transmetre la necessitat d'obrir un debat sobre la digitalització escolar. N'exposam els principals motius:

. Pedagògics

Diferents estudis demostren que la comprensió lectora disminueix i la capacitat cognitiva de l'alumnat és menor quan es treballa a través de pantalles. El darrer estudi de PIRLS referent a la comprensió lectora mostra com Espanya ha empitjorat (3). Les investigacions sobre el cervell dels infants indiquen que les connexions i la plasticitat neuronals es desenvolupen més bé amb llapis i paper, que no amb teclat i pantalles (4). A més, les pantalles són eines de distracció i immediatesa que no ajuden a la concentració i l'anàlisi profunda (5).

. De salut

Els especialistes en salut estan advertint del efectes adversos de l'abús de pantalles en infants i joves, com: alteracions del son, mal de cap i d'articulacions, fatiga visual, obesitat, ansietat, disminució de l'atenció, impulsivitat, conductes de risc, aïllament social i alteracions en el neurodesenvolupament i l'aprenentatge (6).

. Familiars i socials

Pels riscos en l'ús de pantalles es requereix un control i supervisió a l'hora de fer els treballs a casa. Moltes famílies es troben desorientades per no saber com gestionar les tecnologies a casa, per la manca de criteris per al control parental, pel desconeixement tant de les plataformes que utilitzen els centres com de les eines informàtiques, i per la manca de tallafocs i bloquejadors de continguts no adequats i de publicitat. La tecnologia també pot ser generadora de desigualtats socials.

. Ecològics

La digitalització és intensiva en l'ús de recursos (incloent components minerals escassos i difícilment reciclables) i en emissions de gasos d'efecte hivernacle, no només durant la fabricació dels dispositius sinó també pel consum energètic al llarg de la seva vida. L'obsolescència de la tecnologia fa que a escala planetària s'utilitzin i tirin milers de dispositius electrònics, que es converteixen en residus contaminants i difícils de gestionar (7).

. Sobre la protecció de dades

Hi ha desconeixement per part de les famílies de com s'està fent la protecció de dades de l'alumnat. L'ús de programari privatiu per a l'educació pot posar a l'abast de corporacions privades (com Google) les dades personals de milers d'alumnes. No consta que hi hagi garanties que les dades no siguin emprades per generar perfils que la indústria tecnològica pot emprar per crear continguts publicitaris dirigits (8).

. Econòmics

S'està fent una inversió pública molt gran en la digitalització, amb interessos corporatius al

darrera, i no hi ha evidències dels beneficis pedagògics que justifiquin aquesta despesa. L'ús de programari privatiu contribueix a les pràctiques de monopoli comercial i va en detriment dels béns comuns com són les eines de programari lliure (9). A més, per a les famílies suposa un esforç econòmic, ja que els obliga a ser clients dels productes que la digitalització demanda (10) sense una necessitat evident.

Per tant, i amb la voluntat de fer una aportació constructiva, demanem a la Conselleria d'Educació i Universitats del GOIB, i altres administracions públiques que de manera directa o indirecta puguin tenir competències en educació, infància i joventut, que consideri les següents propostes i les traslladi també als centres educatius:

- Revisar els plans de digitalització perquè aquesta es faci sobre una base d'estudis, indicadors i evidències que garanteixin que serà apropiada, equitativa i sostenible; que sigui al millor interès d'estudiants i famílies; que sigui el resultat d'un debat informat amb tota la comunitat educativa; i que incorporin la metodologia d'aprenentatge i eines no digitals com a mitjà alternatiu per a les famílies que no autoritzin l'obertura d'un compte de correu electrònic associat a les eines digitals.
- Replantejar la substitució de llibres, dossiers o suport en paper que s'està fent per dispositius digitals (chromebooks, etc..)
- Que els centres educatius siguin lliures de mòbils.
- Racionalitzar les xarxes wifi als centres educatius. Internet per cable.
- Considerar destinar part de les inversions en dispositius tecnològics, en personal docent.

Octubre 2023

NOTES

(1). UNESCO. 2023. Resumen del Informe de seguimiento de la educación en el mundo 2023: Tecnología en la educación: ¿Una herramienta en los términos de quién? París, UNESCO.

(2). Associació Espanyola de Pediatria (AEP) (https://www.aeped.es/sites/default/files/23-03-16_nota_de_prensa_especial_en_familia.pdf)

(3). <https://www.educacionyfp.gob.es/inee/evaluaciones-internacionales/pirls/pirls-2021.html>

(4). <https://www.ccma.cat/tv3/30-minuts/labus-de-les-pantalles-redueix-el-coeficient-intellectual-dinfants-i-adolescents/noticia/3219093/>

(5) Catheline L'Ecuyer. 2015. Educar en la Realidad. Plataforma Editorial.

(6). AEP (<https://www.aeped.es/noticias/cambia-plan-una-campana-aep-y-aepd-reducir-los-riesgos-mal-uso-las-pantallas-en-infancia-y>)

(7). <https://residuoselectronicosal.org/2021/03/observatorio-mundial-de-los-residuos-electronicos-2020-version-en-espanol/>

(8). Segons la UNESCO (ref. 2 d'aquest llistat), durant la pandèmia el 89% dels 163 productes de tecnologia educativa recomanats podien vigilar els infants, i 39 dels 42 governs que oferien educació en línia van fomentar usos que posaven en risc o infringien els drets dels infants.

(9). Saura, G., Cancela, E., & Adell, J.(2022). ¿Nuevo keynesianismo o austeridad inteligente? Tecnologías digitales y privatización educativa pos-COVID-19. Archivos Analíticos de Políticas Educativas, 30(116). <https://doi.org/10.14507/epaa.30.6926>

(10). Digitalización y transformación educativa. Ana M. Valencia Herrera, Membre de la STEs-i, docent i editora de la gaceta. El diario de la Educación, 05/05/23

MANIFEST PER REVISAR LA DIGITALITZACIÓ DE L'EDUCACIÓ

Les persones sotasignades s'adhereixen al contingut i les propostes del Manifest:

	Nom i cognoms	DNI	Firma
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			

Aquestes dades seran utilitzades i tractades amb la finalitat de presentar les signatures a la Conselleria d'Educació i altres administracions públiques, a l'efecte de l'expressat en el manifest. Les dades seran cedides als organismes indicats. No es preveuen transferències internacionals de les dades personals.

Full de

auleslliuresdepantalles@gmail.com

MANIFEST PER REVISAR LA DIGITALITZACIÓ DE L'EDUCACIÓ

Les persones sotasignades s'adhereixen al contingut i les propostes del Manifest:

	Nom i cognoms	DNI	Firma
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			

Aquestes dades seran utilitzades i tractades amb la finalitat de presentar les signatures a la Conselleria d'Educació i altres administracions públiques, a l'efecte de l'expressat en el manifest. Les dades seran cedides als organismes indicats. No es preveuen transferències internacionals de les dades personals.

auleslliuresdepantalles@gmail.com